

Vaihto-opiskelu ja harjoittelu ulkomailla

The world is a book,
and those who do not travel, read only a page.
(Saint Augustine)

Itä-Suomen yliopisto

Oppaan tietoihin voi tulla muutoksia.

Painettu syyskuussa 2015

1. painos

Sisältö

1	Lähde maailmalle.....	4
2	Vaihdon suunnittelu ja vaihtoon hakeminen	5
2.1	Kuka voi lähteä?.....	5
2.2	Miten aloittaa?.....	5
2.3	Vaihdon kesto	6
2.4	Hakeminen	6
2.5	Hakuajat	7
2.6	Opintosuunnitelma	7
2.7	Valintakriteerit	8
2.8	Kielitestit ja kielitodistukset	8
2.9	Rahoitus	9
3	Vaihto-ohjelmat.....	11
3.1	Nordplus ja Nordlys: Pohjoismaat ja Baltia	11
3.2	Erasmus+: Eurooppa	12
3.3	FIRST: Venäjä	14
3.4	ISEP ja ISEP I-to-I: USA ja muu maailma	15
3.5	north2north.....	17
3.6	Kahdenvälisiin sopimuksiin perustuvat vaihtopaikat	17
3.7	Muut vaihtomahdollisuudet	18
4	Harjoittelu ulkomailla.....	20
5	Itsenäisesti ulkomaille	21
6	Vaihto-opiskelijan oikeudet ja velvollisuudet	22
7	Käytännön asioita ennen vaihtoa	23
7.1	Apuraha	23
7.2	Ilmoittautuminen läsnä olevaksi kotiyliopistoon.....	23
7.3	Oleskeluluvat	23
7.4	Vakuutus.....	24
7.5	Terveydenhuolto.....	24
7.6	Asuminen ulkomailla.....	24
7.7	Raha-asiat.....	25
7.8	Opiskelukieli	25

7.9	Uuteen kulttuuriin sopeutuminen	25
7.10	Lähtöorientaatio.....	25
8	Käytännön asioita vaihdon jälkeen.....	26
8.1	Ulkomailla suoritettujen opintojen hyväksilukeminen.....	26
8.2	Lomakkeet	26
8.3	Paluorientaatio.....	27
8.4	Uudelleen vaihtoon	27
9	Kansainvälistymistä kotikampuksella	28
10	Toimintaohjeet tiivistetysti	29
11	Tietolähteitä	31
12	Yhteystiedot.....	32

1 Lähde maailmalle

Tässä oppaassa esitellään Itä-Suomen yliopiston opiskelijoilleen tarjoamia mahdollisuuksia suorittaa osa tutkinnosta ulkomailla. Valmiita mahdollisuuksia on paljon ja tämä opas tarjoaa niihin yleiskatsauksen.

Ulkomailla opiskelu tai harjoittelu tarjoaa erinomaisia oppimiskokemuksia ja uutta perspektiiviä omaan alaan ja urasuunnitelmiin. Se antaa mahdollisuuden tutustua uusiin ajattelutapoihin, erilaisiin ihmisiin ja kulttuureihin. Vaihto parantaa kielitaitoa ja kilpailukykyä työmarkkinoilla. Vaihdoista palanneet opiskelijat kertovat saaneensa lisää itsevarmuutta ja itsetuntemusta. Vaihdoissa olleet ovat kuvailleet kokemuksiaan näin:

”Suosittelen vaihto-opiskelua lämpimästi kaikille, mutta eniten kuitenkin niille, jotka ovat lähtemisen suhteen epävarmoja.”

”Vaihdoissa oppii itsenäisyyttä, kärsivällisyyttä sekä uusista yllättävistäkin tilanteista selviämistä. Suosittelen vaihtoon lähtöä jokaiselle!”

”Nyt tiedän tulevani toimeen vieraalla kielellä vieraassa ympäristössä, ja todella nauttivani siitä.”

”Suosittelen vaihtoa juuri sinulle joka mietit tietokoneen ääressä, että uskallankohan lähteä. Kaikki järjestyy!”

”Opiskelu ja luennot olivat antoisia, mutta eniten sain siitä tunteesta, joka syntyy kulttuurien kohtaamisesta. Tunne on mahtava eikä sitä voi oikein kuvailla, se pitää kokea.”

”Ymmärsin, että voin mennä ihan minne puolelle maailmaa tahansa, tulla toimeen ja saada uusia ystäviä, kunhan vain mieli on avoin ja rohkea.”

”Vaikka vaihtoaika meni erittäin nopeasti, ehdin oppia ja kokea paljon kaikkea uutta ja ainutlaatuista. Olenkin erittäin iloinen siitä, etten jättänyt tätä hyvää tilaisuutta käyttämättä.”

”En vaihtaisi hetkeäkään pois. Erasmus on ollut tähänastisen elämäni parasta aikaa!”

”Uskon vaihdon avartavan maailmankuvaa, matkustipa sitten kauas tai lähelle. Siksi voin suositella kokemusta kaikille!”

2 Vaihdon suunnittelu ja vaihtoon hakeminen

2.1 Kuka voi lähteä?

Vaihto-opiskelijaksi voivat hakea kaikki Itä-Suomen yliopistossa kirjoilla olevat perus- ja jatkotutkinto-opiskelijat, joiden opinnot ovat edenneet normaalisti. Vaihdon alkaessa tulee olla suoritettuna vähintään yhden lukuvuoden korkeakouluopinnot. Lisäksi laitoksen/osaston tulee puoltaa vaihtoon lähtemistä ja tehdä opiskelijan kanssa vaihtoajan opintosuunnitelma, sillä vaihdon aikana tehdyt opinnot tai harjoittelu hyväksiluetaan tutkintoon.

Vaihtoon lähteminen ei edellytä täydellistä kielitaitoa tai huippuarvosanoja, vaan kaikilla tutkinto-opiskelijoilla on hyvät mahdollisuudet lähteä suorittamaan osa tutkinnostaan ulkomaille opintojen tai harjoittelun muodossa. Riittävään kielitaitoon tulee kuitenkin kiinnittää huomiota, etenkin jos vaihtokohde on jokin muu kuin englanninkielinen maa.

Vaihdon tavoitteena on paitsi suorittaa oman alan opintoja tai harjoittelu ja parantaa kielitaitoa, myös kehittää opiskelijan kulttuurienvälisen viestinnän taitoja ja erilaisuuden ymmärtämistä ja hyväksymistä.

2.2 Miten aloittaa?

Vaihto-opiskelun tai harjoittelun suunnitteleminen kannattaa aloittaa riittävän ajoissa, jotta haun ja käytännön asioiden hoitamiseen on tarpeeksi aikaa. Kiinnostus vaihtoon lähtemiseen kannattaa tuoda esille myös HOPS-suunnitelmassa. Vaihtomahdollisuuksia kartoittaessa helpointa on aloittaa tutustumalla oman laitoksen ja osaston tarjoamiin vaihtokohteisiin. Seuraavaksi on hyvä miettiä haluaako opiskelemaan vai harjoittelemaan, mihin maahan haluaa vaihtoon, milloin haluaa vaihtoon ja mikä on sopiva vaihdon kesto. Yleensä kannattaa valita pari itselle sopivaa vaihtoehtoa. Kohdemaan ja yliopiston valinnassa kannattaa pitää mielessä miten vaihtoajan opinnot tukevat tutkinnon suorittamista Itä-Suomen yliopistossa.

Vaihtopaikkoja on runsaasti tarjolla eri puolilla maailmaa. Vaihtopaikkojen määrä vaihtelee hieman vuosittain. Kaikki paikat eivät välttämättä tule haettaviksi joka vuosi. Haettaviksi voi tulla myös paikkoja, joita ei ole esitelty tässä oppaassa. Ajantasainen tieto kulloinkin haettavana olevista paikoista löytyy kansainvälisten liikkuvuuspalveluiden kotisivulta <http://www.uef.fi/opiskelu/kansainvalinen-opiskelu>.

Ilmoitettuja hakuajoja tulee noudattaa.

Tietoa eri vaihtomahdollisuuksista saa tämän oppaan lisäksi yliopiston kansainvälistä liikkuvuuspalveluista, kansainvälisten liikkuvuuspalveluiden kotisivuilta ja kohdeyliopistojen kotisivuilta.

2.3 Vaihdon kesto

Vaihtojakso on yleensä yhden lukukauden tai yhden lukuvuoden mittainen. Vaihdon tarkka kesto ja ajankohta määräytyvät kohdeyliopiston aikataulujen mukaisesti. On tarkoituksenmukaista, että opiskelija noudattaa kohdeyliopiston käytäntöjä: osallistuu opintojen alussa orientaatioihin ja vastaaviin tilaisuuksiin sekä suorittaa valitsemansa kurssit loppuun asti kuulustelujaksot mukaan lukien. Vaihtojakson vähimmäiskesto (lyhytkursseja lukuun ottamatta) on 3 kk ja enimmäiskesto 12 kk.

2.4 Hakeminen

Haku vaihto-opiskelijaksi on kaksivaiheinen: ensin haetaan Itä-Suomen yliopiston ehdokkaaksi vaihtoon ja sen jälkeen vaihto-opiskelijaksi vastaanottavaan yliopistoon. Vastaanottava yliopisto tekee lopullisen päätöksen hyväksynnästä. Kaksivaiheinen haku tarkoittaa kaksien, kotiyliopiston ja vaihtoyliopiston, vaihtohakemusten täyttämistä. Itä-Suomen yliopiston sisäisessä SoleMOVE-hakujärjestelmän kautta tapahtuvassa haussa (eli ensimmäisessä vaiheessa) voi hakea yhtä aikaa kahteen kohteeseen, mutta lopullinen hakemus lähetetään kuitenkin vain yhteen kohteeseen.

Hakuilmoitukset löytyvät hakuaikoina osoitteesta: <http://www.uef.fi/opiskelu/kansainvalinen-opiskelu>

Hakeminen tapahtuu täyttämällä sähköinen hakemus SoleMOVE-hakujärjestelmässä haku aikana. Hakulomakkeen liitteeksi tarvitaan seuraavat dokumentit:

- ✓ opintosuoritusote
- ✓ motivaatiokirje (Letter of Motivation)
- ✓ ISEP-ohjelmaan hakevat pyytävät laitokseltaan/osastoltaan akateemisen suosituksen suoraan ISEP-ohjelman omille suosituslomakkeille (Academic Reference Form). Lomakkeet löytyvät osoitteesta: <http://www.isep.org>

Opintosuoritusotteen voi haun ensimmäisessä vaiheessa tilata itse WebOodin kautta, jolloin sen saa valmiiksi sähköisessä muodossa. Haun toisessa vaiheessa tarvitaan virallinen englanninkielinen ECTS-opintosuoritusote, jonka saa opintopalveluista.

Motivaatiokirje on vapaamuotoinen hakemus, jossa opiskelija perustelee miksi haluaa vaihtoon kyseiseen maahan ja yliopistoon sekä kuvailee opintotaustaansa ja opinto- ja urasuunnitelmia. Motivaatiokirje kirjoitetaan englanniksi tai vaihtoyliopiston opiskelukielellä. Suositeltava pituus on yksi A4.

Suositus vaaditaan joihinkin hakukohteisiin (mm. Korea, Kiina, Japani) haun toisessa vaiheessa. ISEP-ohjelmaan suositus tarvitaan jo haun ensimmäisessä vaiheessa. Suosituksen tulee olla yliopiston henkilökuntaan kuuluvalta opettajalta tai professorilta. Opiskelija pyytää suosituksen itse sopivaksi katsomaltaan henkilöltä. Suositus on pyydettävä hyvissä ajoin.

Mikäli opiskelija valitaan Itä-Suomen yliopiston ehdokkaaksi vaihtoon, hänen tulee sen jälkeen täyttää kohdeyliopiston hakemus, hankkia siihen tarvittavat liitteet (mm. vaihtoajan opintosuunnitelma eli Learning Agreement) ja jättää hakemus joko sähköisesti suoraan vaihtoyliopistoon tai toimittaa se kansainvälisiin liikkuvuuspalveluihin kohdeyliopiston hakujärjestelmän mukaan. Kohdeyliopisto tekee lopullisen päätöksen valinnasta. Kun vaihtopaikka on varmistunut, opiskelija voi hoitaa käytännön järjestelyt kuten esim. lentolippujen varaamisen ja viisumin/oleskeluluvan hankkimisen.

2.5 Hakuajat

Huom! Muutokset haku aikoihin ovat mahdollisia (voivat vaihdella vuosittain)

1.–15.11. Kahdenväliset vaihtopaikat, ISEP, north2north

1.–15.2. Erasmus, Nordlys, FIRST

1.–15.11. ja 1.–15.5. Freemover-apuraha (mikäli haettavissa)

Täydennyshaku

Hakuajan jälkeen vapaaksi jääneitä paikkoja voi hakea täydennyshaussa. **Täydennyshakua ei välttämättä järjestetä joka vuosi joka ohjelmassa.** Opiskelijat valitaan paikkoihin kelpoisten hakemusten saapumisjärjestyksessä. Poikkeuksena on ISEP-ohjelma, jossa valinta tehdään täydennyshaun päätyttyä. Täydennyshaun aikana kannattaa varmistaa viimeisin vaihtopaikkatilanne kansainvälistä liikkuvuuspalveluista.

1.2.–15.9. Kahdenväliset vaihtopaikat

1.–31.5. ISEP, Nordlys

1.5.–15.9. Erasmus, FIRST

2.6 Opintosuunnitelma

Vaihto-opiskelun edellytys on, että ulkomailla vaihdon aikana suoritettavat opinnot hyväksytään osaksi opiskelijan kotiyliopistossa suorittamaa tutkintoa. Osana haku-prosessia opiskelijan tulee tehdä opintosuunnitelma (Learning Agreement) ja sopia opinnoista laitoksella/osastolla hyvissä ajoin ennen vaihto-opiskelujakson alkua. Opiskelijan on pyrittävä mahdollisuuksien mukaan selvittämään, mitä kursseja kohdeyliopisto tarjoaa ja miten kurssit soveltuvat tutkintoon. Kurssitarjontaan voi tutustua esim. kohdeyliopistojen nettisivuilla. Opintosuunnitelma tehdään Learning Agreement -lomakkeelle ja sen allekirjoittaa laitoksen/osaston kv-yhteyshenkilö tai muu edustaja. Opintosuunnitelmaa joutuu usein muuttamaan vielä vaihdon aikana kohdeyliopiston kurssitarjonnan varmistuttua. Muutoksista tulee aina sopia laitoksen/osaston kanssa. Eri laitosten/osastojen kansainvälisten yhteyshenkilöiden yhteystiedot ovat kansainvälisten liikkuvuuspalveluiden kotisivuilla.

2.7 Valintakriteerit

Opinto- ja opetuspalveluiden johtaja tekee päätöksen Nordlys-, ISEP-, FIRST- ja north2north -ohjelmiin ja kahdenvälisiin vaihtopaikkoihin valittavista opiskelijoista. Laitokset/osastot puolestaan päättävät Erasmus-ohjelmassa ja alakohtaisissa verkostoissa (esim. Nordplus- ja North-South-South -verkostot) vaihtoon ehdotettavista opiskelijoista.

Valintakriteerejä ovat mm.:

- opintojen eteneminen ja opintojen vaihe
- vaihto-opintojen soveltuvuus opintoihin
- motivaatio
- kielitaito

Valinnoissa voidaan käyttää tarvittaessa myös muita kriteerejä (esim. suositukset, arvostamat). Hakijoita voidaan myös haastatella.

2.8 Kielitestit ja kielitodistukset

Kaikilla vaihtoon hakijoilla tulee olla vähintään perustaidot kielessä, jota kohde- maassa käytetään opetuskielenä. Kohdeyliopisto voi vaatia todistuksen kielitaidosta hakemuksen liitteeksi. Virallisia kielitodistuksia vaaditaan erityisesti Yhdysvaltoihin, Kanadaan, Australiaan ja Etelä-Afrikkaan.

TOEFL-kielikoe on tarkoitettu lähinnä englanninkielisten maiden yliopistoihin pyrkiville hakijoille. Vaikeustasoltaan TOEFL vastaa ylioppilaskirjoitusten A-englannin koetta. TOEFL-kielikoe on internetpohjainen ja sen voi suorittaa Helsingissä. Testiaika on varattava hyvissä ajoin, sillä testipäivät täyttyvät nopeasti. Testi on maksullinen (245 USD syyskuussa 2015), ja maksu maksetaan luottokortilla rekisteröitymisen yhteydessä. Lisätietoja testistä, testiin rekisteröitymisestä ja hinnoista on osoitteessa: <http://www.ets.org/toefl>.

Useimmiten kannattaa pyytää TOEFL-testin tulosta lähetettäväksi myös Itä-Suomen yliopistoon, josta se voidaan tarvittaessa toimittaa kohdeyliopistoon. Itä-Suomen yliopiston TOEFL-koodi on 9779. Testin tulos on voimassa 2 vuotta.

TOEFL-testin sijaan voi tehdä myös IELTS-testin, mutta kohdeyliopistosta tulee aina ensin tarkistaa, mikä testi hyväksytään. Lisätietoja IELTS-testistä: <http://www.finn-brit.fi/exams-tests/ielts>.

Kansainväliseen vaihtoon hakevat opiskelijat voivat myös tarvittaessa kysyä kielitaitotodistusta Itä-Suomen yliopiston kielikeskukselta. Lisätietoa todistuksista on osoitteessa: <http://www.uef.fi/kielikeskus>.

2.9 Rahoitus

Virallisten vaihto-ohjelmien tai sopimusten kautta ulkomaille opiskelemaan lähtevä Itä-Suomen yliopiston opiskelija on vapautettu usein kalliistakin lukukausimaksuista vastaanottavassa yliopistossa (paitsi ISEP Direct-ohjelmassa). Ulkomailta opiskelusta ja elämisestä kuitenkin aiheutuu usein ylimääräisiä kuluja. Opintojen rahoitus on hankittava kotimaasta jo ennen lähtöä, sillä kohdemaassa rahoituksen järjestäminen on hyvin vaikeaa. Lisäksi joissakin maissa halutaan jo etukäteen varmistaa opiskelijan toimeentulo esimerkiksi oleskeluluvan myöntämisen yhteydessä.

Rahoitusmahdollisuuksia ovat mm.:

- Itä-Suomen yliopiston apuraha (yliopiston järjestämiin vaihtopaikkoihin kuuluu ohjelmakohtainen apuraha)
- freemover-apuraha itse hankittuihin opiskelupaikkoihin (harkinnanvarainen)
- opintotuki
- säätiöiden, järjestöjen, rahastojen, liittojen, yhdistysten ja ystävyysseurojen jakamat stipendit (lisätietoja <http://www.syl.fi> tai <http://www.saatiopalvelu.fi>)
- kotikuntien myöntämät stipendit

Vaihto-ohjelmissä voidaan myöntää esteettömyystukea henkilöille, joilla on erityistarpeita. Lisätukea voi hakea opiskelija, jonka vaihto-opiskelu ei ole fyysisen tai psyykkisen terveydentilan vuoksi mahdollista ilman ylimääräistä taloudellista tukea. Erasmus-ohjelman opiskelijavaihtoon hyväksytyt opiskelijat, joilla on alaikäisiä huollettavia lapsia, voivat hakea apurahan lisäksi lapsilisää.

Maakohtaisia apurahoja

DAAD / Saksa

DAAD (Deutsche Akademische Austauschdienst) myöntää apurahoja korkeakoulu-opiskelijoille ja tutkijoille Saksassa tapahtuvaan opiskeluun. Apurahaa voivat hakea myös vaihto-ohjelmien (esim. Erasmus ja kahdenväliset vaihtosopimukset) kautta vaihtoon lähtevät opiskelijat. Lisätietoa DAAD:n apurahoista löytyy Saksan Helsingin-suurlähetystön sivuilta <http://www.helsinki.diplo.de/>, Koulutus, Opiskelemaan Saksaan, Stipendit.

ASLA-Fulbright Graduate Grants / USA

ASLA-Fulbright-ohjelma tarjoaa stipendin yhden lukuvuoden opintoihin ylempään korkeakoulututkintoon (Master's degree) johtavassa koulutusohjelmassa Yhdysvalloissa. Stipendi voidaan myöntää myös yhden lukuvuoden määräaikaiseen opiskeluun, joka ei johda tutkinnon suorittamiseen. Ohjelma on tarkoitettu korkeakoulututkinnon suorittaneille Suomen kansalaisille. Opiskelun Yhdysvalloissa tulee alkaa ASLA-Fulbright-stipendillä. Hakijalla ei tarvitse olla opiskelupaikkaa hakuvaiheessa. Stipendiaattia avustetaan tarvittaessa opiskelupaikan hakemisessa. Lisätiedot, ha-kuohjeet ja lomakkeet löytyvät osoitteesta: <http://www.fulbright.fi>, Stipendiohjelmat

Fulbright Center Undergraduate Grants / USA

Fulbright Center Undergraduate Grants -ohjelma tarjoaa stipendin yhden lukuvuoden opintoihin alempaan korkeakoulututkintoon (Bachelor's degree) johtavassa koulutusohjelmassa Yhdysvalloissa. Ohjelma on tarkoitettu Suomen kansalaisille, jotka ovat saaneet opiskelupaikan akkreditoidusta amerikkalaisesta yliopistosta tai korkeakoulusta, mutta eivät vielä ole aloittaneet opintojaan Yhdysvalloissa. Stipendiä voivat hakea myös yhden lukuvuoden määräaikaista opintoja Yhdysvalloissa suunnittelevat opiskelijat, mm. Itä-Suomen yliopiston kautta yhden lukuvuoden vaihto-ohjelmiin lähtijät. Lisätietoja ja hakuohjeet: <http://www.fulbright.fi>, Stipendiohjelmat

Opintotuki

Ulkomailla väliaikaisesti opiskelevalle voidaan myöntää normaali opintoraha sekä ulkomaan asumislisä, joka on max. 210 €/kk. Asumislisä on pienempi tietyissä alhaisen vuokratason maissa. Mikäli tuolloin todelliset asumismenot ovat suuremmat, opiskelija voi esittää opintotukeen selvityksen vuokrasta, jolloin asumislisää voi saada enemmän, kuitenkin enintään 210 €/kk. Mikäli opiskelija ei vielä lähtövaiheessa tiedä asunnon vuokraa vaihtokohteessa, hakemukseen laitetaan oma arvio. Opintolainan valtiontakaus on ulkomaisissa opinnoissa korkeakouluopiskelijoilla 700 €/kk.

Opintotuen myöntämisen yleisenä ehtona on opintojen riittävä edistyminen (keskimäärin vähintään 5 opintopistettä/opintotukikuukausi ja tämän lisäksi lukuvuodesta 2014–15 alkaen vähintään 20 op lukuvuodessa). Opiskelijan tulee tehdä vaihtojaksosta olosuhdemuutosilmoitus mahdollisimman pian sen jälkeen kun ulkomaan opiskelu- tai harjoittelujakso on varmistunut. Opintotukiasiat ja tukisummat tulee aina tarkistaa opintotukitoimistosta. Lisätietoja opintotuesta: <http://www.kela.fi>, <http://www.uef.fi/opiskelu/opintotuki>, opintotuki@uef.fi.

3 Vaihto-ohjelmat

3.1 Nordplus ja Nordlys: Pohjoismaat ja Baltia

Nordplus

Nordplus (Nordiskt program för studerande och lärare vid universitet och högskolor) on Pohjoismaiden ministerineuvoston rahoittama vaihto-ohjelma perustutkintoa suorittaville opiskelijoille sekä opettajille. Ohjelmaan osallistuvat kaikki Pohjoismaat itsehallintoalueineen sekä Baltian maat. Lisätietoja CIMO:n sivuilta osoitteessa <http://www.cimo.fi>.

- Kenelle:** Perustutkinto-opiskelijoille. Nordplus-ohjelman kautta voivat hakeutua vaihtoon ne opiskelijat, joiden oma oppiaine on mukana Nordplus-verkostossa.
- Milloin:** Aikaisintaan toisena opiskeluvuotena.
- Minne:** Verkostoon kuuluvat yliopistot. Ks. lisätietoja verkkosivuilta. Yliopistojen kotisivuilta saa tietoa mm. opetustarjonnasta.
- Kesto:** 1–12 kk
- Hakuaika:** Nordplus-haku tapahtuu oman oppiaineen yhteyshenkilön kautta.
- Rahoitus:** Nordplus-apuraha on enintään 200 euroa/kk + mahdollinen kohdemaan mukainen matka-apuraha.
- Huomioitavaa:** Nordplus-ohjelma edellyttää, että opiskelija saa toisessa pohjoismaisessa yliopistossa suoritetut opinnot hyväksytyiksi täysimääräisinä osaksi kotimaista opinto-ohjelmaa. Hyväksilukemisessa käytetään apuna ECTS-järjestelmää (katso s. 26).

Nordplus-ohjelma perustuu ainekohtaisiin verkostoihin. Itä-Suomen yliopisto on mukana seuraavien oppiaineiden verkostoissa:

- ruotsin kieli
- metsätiede
- lääketiede
- psykologia
- oikeustiede

Lisätietoja oppiainekohtaisista verkostoista ja niiden vaihtokohteista saa ko. laitoksen/osaston kansainväliseltä yhteyshenkilöltä sekä kansainvälisten liikkuvuuspalveluiden nettisivuilta: www.uef.fi/opiskelu/kansainvalinen-opiskelu.

Nordlys

Nordlys on Nordplus-ohjelman verkosto, joka on tarkoitettu opiskelijoille, joiden oman pääaineen laitos/osasto ei ole mukana vakiintuneessa oppiainekohtaisessa Nordplus-verkostossa tai jotka haluavat opiskella vaihdon aikana muuta kuin pääai-
netaan.

- Kenelle:** Perustutkinto-opiskelijat.
Milloin: Aikaisintaan toisena opiskeluvuotena.
Minne: Lähes kaikki pohjoismaiset yliopistot (ks. alla oleva listaus).
Yliopistojen kotisivuilta saa tietoa mm. opetustarjonnasta.
Kesto: 3–12 kk
Hakuaika: Hakuaika on vuosittain 1.–15.2. Varsinaisessa haussa käyttämättä jääneet paikat täytetään täydennyshaussa. Nordlys-vaihtopaikkaa haetaan kansainvälisistä liikkuvuuspalveluista.
Rahoitus: Nordlys-apuraha on 200 euroa/kk (enintään 5 kk). Lisäapurahojen myöntäminen koko lukuvuoden kestäviin vaihtoihin on mahdollista.
Huomioitavaa: Nordlys-ohjelma edellyttää, että opiskelija saa toisessa pohjoismaisessa yliopistossa suoritettujen opintojen hyväksytyiksi täysimääräisinä osaksi kotimaista opinto-ohjelmaa. Hyväksilukemisessa käytetään apuna ECTS-järjestelmää (katso s. 26).

Seuraavat pohjoismaiset yliopistot ovat mukana Nordlys-verkostossa:

Islanti: Háskóli Islands (Reykjavik), Háskólinn á Akureyri, Háskólinn í Reykjavik

Norja: Universitetet i Bergen, Universitetet i Oslo, Universitetet i Tromsø, Norges teknisk-naturvitenskapelige universitet (Trondheim), Universitetet i Stavanger, Universitetet i Agder (Kristiansand)

Ruotsi: Göteborgs universitet, Stockholms universitet, Umeå universitet, Karlstads universitet, Uppsala universitet, Linköpings universitet, Örebro universitet, Linnéuniversitet (Växjö), Luleå tekniska universitet, Lunds universitet, Mittuniversitetet (Sundsvall, Härnösand, Östersund)

Tanska: Københavns Universitet, Aalborg Universitet, Syddansk Universitet (Odense), Aarhus Universitet, Roskilde Universitetscenter, Fróðskaparsetur Føroya (Färösaaret), Illisimatusarfik (Grönlanti)

Lisätietoja Nordlys-verkostosta ja linkit verkostoon kuuluvien yliopistojen kotisivuille löytyvät osoitteesta <http://www.nordlys.info/>.

3.2 Erasmus+: Eurooppa

Erasmus on Euroopan laajin korkeakouluopiskelijoiden vaihto-ohjelma. Erasmus-ohjelman kautta voi hakea opiskelemaan tai harjoitteluun EU-maihin (ei Suomeen) sekä Islantiin, Makedoniaan, Norjaan, Liechtensteiniin ja Turkkiin.

Erasmus-opiskelu

- Kenelle:** Kaikkien alojen perus- ja jatkotutkinto-opiskelijat.
Milloin: Aikaisintaan toisena opiskeluvuotena.

- Minne:** Satoja hakukohteita eri puolilla Eurooppaa, lista osoitteessa: www.uef.fi/opiskelu/kansainvalinen-opiskelu.
- Kesto:** Yksi tai kaksi lukukautta (3–12 kk)
- Hakuaika:** Hakuaika on vuosittain 1.–15.2. Varsinaisessa haussa käyttämättä jääneitä paikkoja täytetään täydennyshaussa.
- Rahoitus:** Erasmus-apurahan suuruus vaihtelee vuosittain ja se määräytyy vaihdon keston ja kohdemaan mukaan (150–250 euroa/kk). Henkilöt, joilla on fyysisestä tai psyykkisestä terveydentilasta johtuvia erityistarpeita voivat hakea vaihtoon lisätukea. Opiskelijat, joilla on alaikäisiä huollettavia lapsia, voivat hakea lapsilisää.
- Huomioitavaa:** Vaihotosopimukset ovat laitos-/osastokohtaisia.

Opiskelijavaihto perustuu yliopiston laitosten/osastojen solmimiin kahdenvälisiin sopimuksiin. Vaihtoon tulee hakea ensisijaisesti oman pää- tai sivuaineen vaihtosopimusten kautta. Toissijaisesti voi hakea oman tiedekunnan muiden laitosten/osastojen paikkoja. Muun laitoksen/osaston vaihtosopimusta käytettäessä on kuitenkin huomioitava, että monissa kohdeyliopistoissa opiskelu on rajattu sopimuksessa mainittuun oppiaineeseen tai tiedekuntaan, eivätkä yliopistot ota vastaan muita kuin sopimusalan opiskelijoita.

Haku on kaksivaiheinen: ensin laitos/osasto Itä-Suomen yliopistossa hyväksyy vaihtohakemuksen ja se käsitellään kansainvälisissä liikkuvuuspalveluissa. Tämän jälkeen opiskelija tekee hakemuksen kohdeyliopistoon sen edellyttämällä tavalla. Lopullinen päätös hyväksynnästä tulee vastaanottavalta yliopistolta.

Erasmus-harjoittelu

Opiskelija voi hakea Erasmus-harjoitteluun suorittamaan opintoihin liittyvää vapaaehtoista tai pakollista työharjoittelua. Harjoittelusta on sovittava oman laitoksen/osaston kanssa. Harjoittelupaikaksi soveltuvat yritykset sekä yksityiset ja julkiset organisaatiot. Harjoittelupaikka ei voi olla EU:n organisaatio eikä EU:n ohjelmia hallinnoiva organisaatio.

- Kenelle:** Kaikkien alojen perus- ja jatkotutkinto-opiskelijat.
- Milloin:** Ensimmäisestä opiskeluvuodesta lähtien
- Minne:** Opiskelijan tulee hankkia harjoittelupaikka itse.
- Kesto:** 2–12 kk, ensisijalla 3 kk:n harjoittelu.
- Hakuaika:** Jatkuva haku.
- Rahoitus:** Erasmus-harjoitteluapurahan suuruus vaihtelee vuosittain ja se määräytyy vaihdon keston ja kohdemaan mukaan (n. 300–350 euroa/kk). Henkilöt, joilla on fyysisestä tai psyykkisestä terveydentilasta johtuvia erityistarpeita voivat hakea vaihtoon lisätukea.

Huomioitavaa: Ennen harjoittelun alkua opiskelijalle laaditaan harjoittelusopimus. Opiskelija ei voi saada yliopiston maksamaa harjoittelutukea tai CI-

MOn apurahaa ja Erasmus-apurahaa samaan harjoitteluun. Erasmus-apuraha on aina ensisijainen tukimuoto Euroopassa suoritettaviin harjoitteluihin.

3.3 FIRST: Venäjä

FIRST – Finnish-Russian Student Exchange Programme

Kenelle: Kaikkien alojen perustutkinto-opiskelijat lukuun ottamatta venäjän kielen pääaineopiskelijoita voivat osallistua. Apuraha voidaan myöntää vain täysipäiväiseen opiskeluun Venäjällä.

Minne: Verkostoon kuuluvat seuraavat yliopistot

- Northern (Arctic) Federal University (in Arkhangelsk)
- Herzen State Pedagogical University of Russia
- National Mineral Resources University, St. Petersburg
- The St. Petersburg Orthodox Theological Academy and Seminary
- Tver State University
- Syktyvkar Forest Institute Branch of St. Petersburg Forest Technical Academy
- Northern Branch of the Academy of Law of the Ministry of Justice of the Russian Federation
- St. Petersburg State Forest Technical Academy
- St. Petersburg State University of Information Technologies, Mechanics and Optics
- St. Petersburg State Pavlov Medical University
- St. Petersburg State Polytechnic University (IMOP)
- St. Petersburg State University of Economics and Finance (FINEC)
- St. Petersburg State University
- Petrozavodsk State University
- Karelian State Pedagogical University
- Murmansk State Technical University
- Murmansk Humanities Institute (International Institute of Business MIBO)

Linkit verkostoon kuuluvien yliopistojen kotisivuille löytyvät osoitteesta www.uef.fi/opiskelu/kansainvalinen-opiskelu.

Kesto: Lukukausi tai lukuvuosi

Hakuaika: Hakuaika on vuosittain 1.–15.2. Varsinaisessa haussa käyttämättä jääneet paikat täytetään täydennyshaussa.

Rahoitus: Apurahan suuruus on enintään 560 e/kk yhden lukukauden ajalle. Lisäapurahojen myöntäminen koko lukuvuoden kestäviin vaihtoihin on mahdollista. FIRST-apuraha voidaan maksaa opiskelijalle vain kerran.

Huomioitavaa: Opetus venäläisissä yliopistoissa on pääsääntöisesti venäjäksi. Englanninkielistä opetusta on tarjolla monissa yliopistoissa; asia on kuitenkin aina tarkistettava tapauskohtaisesti.

FIRST-vaihtopaikka voidaan myöntää myös venäjän kielen opiskeluun, mikäli nämä opinnot sisällytetään täysimääräisesti opiskelijan tutkintoon Itä-Suomen yliopistossa. Venäjää pääaineena opiskelevat eivät voi hakea FIRST-vaihtoon, mutta venäjää sivuaineena opiskelevat voivat hakea, jos he opiskelevat kohdeyliopistossa päätoimisesti jotain muuta ainetta kuin venäjän kieltä. FIRST-ohjelmassa vaaditaan, että opiskelija saa vaihdon aikana suoritettut opinnot hyväksytyiksi täysimääräisinä osaksi kotimaista opinto-ohjelmaa. Hyväksilukemisessa käytetään ECTS-järjestelmää (katso s. 26).

3.4 ISEP ja ISEP I-to-I: USA ja muu maailma

ISEP – International Student Exchange Programme

ISEP on kansainvälinen vastavuoroisuuteen perustuva opiskelijavaihto-ohjelma, jonka kautta voivat hakea vaihtoon kaikki perustutkinto-opiskelijat.

Vaihtoon lähtevä opiskelija maksaa omalle yliopistolle ISEP-maksun, joka kattaa asumis- ja ruokailukustannukset kohdeyliopistossa vaihdon aikana. Opiskelija maksaa itse matkat ja vapaa-ajan kustannukset sekä pakollisen ISEP-vakuutuksen. Yhdeksi lukukaudeksi lähtevät opiskelijat maksavat ISEP-maksun yhdessä erässä ennen opiskelun alkua. Koko lukuvuodeksi lähtevän opiskelijan on maksettava puolet ISEP-maksusta kotiyliopistoon ennen lähtöä ja loput ennen seuraavan lukukauden alkua.

Hakeminen ISEP-vaihtoon on kaksivaiheinen. Ensin haetaan Itä-Suomen yliopiston ehdokkaaksi. Itä-Suomen yliopisto valitsee hakuajan päättymisen jälkeen vaihtoon esitettävät opiskelijat. Vaihtoon esitettävien opiskelijoiden määrä suhteutetaan Itä-Suomen yliopistoon saapuvien ISEP-opiskelijoiden määrään. Tämän jälkeen ehdokkaiksi valitut opiskelijat täyttävät ISEP:in omat hakulomakkeet. Ennen hakemuksen täyttämistä on hyvä tutustua ISEP:in kotisivuilta löytyviin hakuohjeisiin.

Yhdysvaltoihin ja Kanadaan haettaessa hakemukseen tulee liittää TOEFL-kielikokeen tulos. Muiden maiden osalta kielitaitovaatimukset on tarkistettava yliopistoittain. Opiskelija merkitsee hakemukseen useita hakukohteita ja ISEP-keskustoimisto USA:ssa huolehtii opiskelijan sijoittamisesta sopivaan kohdeyliopistoon. Kohdeyliopisto tekee lopullisen päätöksen opiskelijan hyväksymisestä.

Lisätietoja saa kansainvälisistä liikkuvuuspalveluista ja ISEP:in kotisivuilta.

ISEP – Yhdysvallat

Kenelle: Perustutkinto-opiskelijat (lukuun ottamatta klinistä lääketiedettä)
Minne: Yli 150 yliopistoa USA:ssa
Kesto: Lukukausi tai lukuvuosi

- Hakuaika:** Hakuaika on vuosittain 1.–15.11. Varsinaisessa haussa käyttämättä jääneet paikat voidaan täyttää täydennyshaussa.
- Rahoitus:** Opiskelijan maksettava ISEP-maksu on n. 5400 euroa koko lukuvuodelta ja n. 2700 euroa yhdeltä lukukaudelta.
- Huomioitavaa:** Itä-Suomen yliopisto maksaa opiskelijalle apurahan. TOEFL-kielikoe vaaditaan. Vaihtoyliopistossa suoritettujen opintojen tulee voida hyväksyä osaksi opiskelijan pää- tai sivuaineopintoja Itä-Suomen yliopistossa. ISEP-vaihtoon voi liittää myös opintoihin kuuluvan harjoittelun Yhdysvalloissa. Harjoittelu-aika on maksimissaan samanpituisen kuin opiskelu-aika ISEP-yliopistossa. Harjoitteluun haetaan vasta kohdemaassa. Opiskelija vastaa itse harjoittelupaikan hankkimisesta.
- Lisätietoja:** <http://www.isep.org>

ISEP I-to-I (International-to-International)

ISEP I-to-I on yli 150 yliopiston verkosto, johon kuuluu yliopistoja ympäri maailmaa. Tämän ohjelman kautta voi hakea Euroopan ja kaukomaiden kohteisiin.

- Kenelle:** Perustutkinto-opiskelijat
- Minne:** Eri maita, mm. Alankomaat, Argentiina, Australia, Chile, Espanja, Iso-Britannia, Italia, Itävalta, Japani, Kanada, Korea, Meksiko, Ranska, Ruotsi, Saksa, Sveitsi.
- Kesto:** Lukukausi tai lukuvuosi
- Hakuaika:** Hakuaika on vuosittain 1.–15.11. Varsinaisessa haussa käyttämättä jääneet paikat voidaan täyttää täydennyshaussa.
- Rahoitus:** Opiskelijan maksettava ISEP-maksu on n. 5400 euroa koko lukuvuodelta ja n. 2700 euroa yhdeltä lukukaudelta.
- Huomioitavaa:** Itä-Suomen yliopisto maksaa opiskelijalle apurahan. Tarkista kielivaatimukset eri maihin. Vaihtoyliopistossa suoritettujen opintojen tulee voida hyväksyä osaksi opiskelijan pää- tai sivuaineopintoja Itä-Suomen yliopistossa.
- Lisätietoja:** <http://www.isep.org>

ISEP Direct

Muutamia ISEP-yliopistoja ovat mukana myös (tai ainoastaan) ISEP Direct-ohjelmassa. Tällöin vaihto ei ole vastavuoroista ja opiskelija maksaa lukukausimaksut kohdeyliopistossa. Kotiyliopisto ei tällöin peri ISEP-maksua. Hakijoiden määrää ei ole rajattu eli opiskelijalla on hyvät mahdollisuudet saada opiskelupaikka. ISEP Direct -ohjelmassa mukana olevat yliopistot löytyvät osoitteesta <http://www.isep.org>.

3.5 north2north

north2north-ohjelma tukee opiskelijoiden liikkuvuutta Pohjois-Amerikassa, Pohjois- maissa ja Venäjällä. Se on University of the Arctic -verkoston sisäinen opiskelijaliik- kuvuusohjelma. *Vaihto-opintojen tulee liittyä arktisuuteen tai pohjoisuuteen.*

Kenelle:	Pääasiassa perustutkinto-opiskelijat
Kesto:	3-12 kuukautta.
Hakuaika:	Haku on kaksivaiheinen. UEF:in sisäinen hakuaika on vuosittain 1.–15.11.
Rahoitus:	Apurahan suuruus vaihtelee vuosittain ja se ilmoitetaan hakui- moituksessa.
Lisätietoja:	http://education.uarctic.org/mobility/about-north2north/

3.6 Kahdenvälisiin sopimuksiin perustuvat vaihtopaikat

Yliopistolla on lukuisia kahdenvälisiä opiskelijavaihdon sopimuksia partneriyliopisto- jen kanssa. Suurin osa sopimuksista on Euroopan ulkopuolisiin yliopistoihin, mutta sopimuksia on myös Eurooppaan ja Venäjälle. Vaihtokohteiden erityispiirteet ja ala- kohtainen soveltuvuus tulee huomioida. Haettavana olevat vaihtopaikat vaihtelevat lukuvuosittain. *Ajantasainen tieto löytyy kansainvälisten liikkuvuuspalveluiden kotisi- vuilta, joilla on myös linkit partneriyliopistojen sivuille.*

Kenelle:	Pääasiassa perustutkinto-opiskelijat, mutta rajoitetusti myös jatko- tutkinto-opiskelijat.
Kesto:	Lukukausi tai lukuvuosi.
Hakuaika:	Hakuaika on vuosittain 1.–15.11. Varsinaisessa haussa käyttämättä jääneet paikat voidaan täyttää täydennyshaussa.
Rahoitus:	Itä-Suomen yliopisto maksaa apurahan.
Lisätietoja:	www.uef.fi/opiskelu/kansainvalinen-opiskelu

Itä-Suomen yliopistolla on kahdenväliseen sopimukseen perustuvia opiskelijavaihto- paikkoja mm. seuraavien yliopistojen kanssa:

University of New Brunswick, Kanada
Ohio Northern University, USA

Universidad de Guadalajara, Meksiko
Universidad Austral de Chile, Chile

University of Namibia, Namibia

Chiba University, Japani
Doshisha University, Japani
Kansai Gaidai University, Japani
Ryukoku University, Japani
Toyohashi University of Technology, Japani

Nara Institute of Science and Technology, Japani
Utsunomiya University, Japani

Hong Kong Baptist University, Kiina
Fudan University, Shanghai, Kiina
Nanjing University, Kiina
Shanghai University of Traditional Chinese Medicine, Kiina
The University of Nottingham, Ningbo, Kiina

Ajou University, Korea
Keimyung University, Korea
Sungkyunkwan University, Korea
Yonsei University, Korea

Université de Caen, Ranska

Petrozavodsk State University, Venäjä
St. Petersburg State University, Venäjä
St. Petersburg State University of Economics and Finance (FINEC), Venäjä
Moscow State Linguistic University, Venäjä
Moscow State State Pedagogical University, Venäjä

3.7 Muut vaihtomahdollisuudet

Nordic Centre at Fudan University, Shanghai, Kiina

Nordic Centre at Fudaniin kuuluu Fudanin yliopisto ja 25 pohjoismaista yliopistoa. Nordic Centre järjestää vuosittain *Introduction to Modern China* -kesäkurssin, jolle Itä-Suomen yliopiston tutkinto-opiskelijat voivat hakea.

- Kenelle:** Yhteiskuntatieteiden ja kauppatieteiden opiskelijat sekä muut perustutkinto-opiskelijat, jotka voivat saada opinnot hyväksiluettua tutkintoonsa.
- Kesto:** 3 viikon kesäkurssi, yleensä kesä-heinäkuussa
- Hakuaika:** Kevätlukukaudella, tarkempi ajankohta ilmoitetaan erikseen.
- Rahoitus:** Kurssi on ilmainen, matkakulut ja asumisen opiskelija maksaa itse. Itä-Suomen yliopisto maksaa apurahan.
- Lisätietoja:** <http://www.nordiccentre.org>

Nordic Centre in India

The Nordic Centre in India (NCI) on pohjoismainen yliopistojen konsortio, jonka tavoitteena on edistää Intian ja Pohjoismaiden välistä korkeakoulutuksen ja tutkimuksen yhteistyötä. Nordic Centre järjestää eri alojen kursseja Intiassa, joille opiskelijoilla on mahdollisuus osallistua.

- Kenelle:** Yhteiskuntatieteiden, ympäristötieteiden ja terveystieteiden opiskelijat sekä muut perustutkinto-opiskelijat, jotka voivat saada opinnot hyväksiluettua tutkintoonsa.
- Minne:** 3 eri kurssia eri kaupungeissa:
- *Contemporary India* kesä-heinäkuussa Hyderabadissa
- *Demography, Gender and Reproductive Health* heinä-elokuussa Mumbaissa
- *Approaching the Environment in India* heinä-elokuussa Bangaloroessa
- Kesto:** 4 viikkoa
- Hakuaika:** Kevätlukukaudella, tarkempi ajankohta ilmoitetaan erikseen.
- Rahoitus:** Kurssimaksu n. 1000 € sisältää asumisen, ruuan ja opetuksen. Matkakulut opiskelija maksaa itse. Itä-Suomen yliopisto maksaa apurahan.
- Lisätietoja:** <http://www.nordiccentreindia.com>

North-South-South

North-South-South (NSS) on verkostoyhteistyöohjelma, jonka tavoitteena on luoda pysyviä yhteistyösuhteita suomalaisten ja kolmansien maiden (mm. Kenia, Tansania, Nigeria, Etelä-Afrikka, Vietnam, Kirgisia) korkeakoulujen välille, ja siten edistää niiden taloudellista ja sosiaalista kehitystä. Seuraavat Itä-Suomen yliopiston oppiaineet ovat mukana ohjelmassa omalla NSS-verkostolla:

- lääketiede/kansanterveystiede/kliininen ravitsemustiede/sosiaalifarmasia
- ympäristötiede/biologia
- tietojenkäsittelytiede
- metsätiede
- sosiaali- ja terveydenhuollon tietohallinto

Lisätietoja oppiainekohtaisista verkostoista ja niiden vaihtokohteista saa ko. laitoksen/osaston kansainväliseltä yhteyshenkilöltä.

4 Harjoittelu ulkomailla

Kansainvälinen harjoittelu tarjoaa mahdollisuuksia määräaikaiseen työskentelyyn ulkomailla. Harjoittelu tarkoittaa työskentelyä omalla alalla ja sen päämääränä on tukea opintoja sekä kasvattaa jo olemassa olevaa ammattitaitoa. Hakijalta edellytetään riittävää kielitaitoa sekä eräissä ohjelmissa jo loppuvaiheeseen edenneitä opintoja. Harjoittelu voi vaihdella muutaman viikon mittaisesta kesätyöstä aina puolitoista vuotta kestävään työskentelyjaksoon ulkomailla.

Harjoittelumahdollisuuksia kannattaa ryhtyä selvittämään hyvissä ajoin. Kansainvälisten liikkuvuuspalveluiden tietoon tulevista harjoittelupaikoista ilmoitetaan verkkosivuilla. Harjoitteluohjelmien ja -paikkojen hakuajat vaihtelevat. Hakuajat kannattaa siis aina selvittää ajoissa. ETA-alueen ulkopuolelle tarvitaan työlupa ja usein myös viisumi.

Harjoittelupaikkaa hakiessa on yleensä hyvä kirjoittaa hakukirje ja liittää sen mukaan CV ja opintorekisteriote, kaikki englanniksi tai kohdemaan kielellä.

Harjoittelupaikka on ulkomailta huomattavasti helpompi saada, jos hakemuksessa voi mainita, että työnantajan ei tarvitse maksaa palkkaa. Mikäli harjoittelu kuuluu Itä-Suomen yliopistossa suoritettavaan tutkintoon ja opiskelija on opintotukeen oikeutettu, voi yleensä saada opintotukea ulkomaille.

Erasmus-harjoittelu

Erasmus-harjoittelusta on kerrottu alaluvussa 3.2.

CIMO:n harjoitteluohjelmat

CIMO:n (Kansainvälisen liikkuvuuden ja yhteistyön keskus) järjestämistä ja/tai rahoittamista harjoittelumahdollisuuksista saa lisätietoja osoitteesta <http://www.cimo.fi/ohjelmat>.

Alakohtaiset harjoitteluohjelmat ja -paikat

Harjoittelujaksoihin näissä kohteissa voi tiedustella laitoksen/osaston maksamaa harjoittelutukea tai Erasmus-harjoitteluapurahaa.

5 Itsenäisesti ulkomaille

Ulkomaisiin yliopistoihin voi hakeutua suorittamaan vaihto-opiskelujaksoa myös vaihto-ohjelmien ulkopuolella, ns. freemoverina. Tällöin opiskelija hankkii opiskelupaikan itsenäisesti ja vastaa vaihtoon liittyvistä asioista itse. Itsenäisesti lähtiessä opiskelijan on valmistauduttava olemaan erittäin oma-aloitteinen ja tiedonhakuun on varattava aikaa. Prosessi kannattaa aloittaa ajoissa.

Hakukäytännöt, hakuajat ja lukukausimaksut vaihtelevat maittain, yliopistoittain ja aloittain. Jo alkuvaiheissa on hyvä tarkistaa vastaanottavalta yliopistolta, periikö se lukukausimaksuja ja miettiä rahoituksen järjestäminen. Lisäksi kannattaa selvittää, saako kohdeyliopistosta apua asunnon hankinnassa ja muissa käytännön asioissa.

Apuna opiskelumaan ja -paikan valinnassa toimivat mm. CIMO:n julkaisemat oppaat: <http://www.maailmalle.net/> ja <http://www.maatietao.net/>. Myös laitoksen ja tiedekunnan mahdollisia kontakteja ulkomailta voi kartoittaa.

Freemover-apuraha

- Kenelle:** Perus- ja jatkotutkinto-opiskelijat. Vaihto-ohjelmien ja sopimusten ulkopuolella liikkuvat eli opiskelijat, jotka ovat hankkineet vaihto-opiskelupaikkansa ulkomailta itse.
- Kesto:** Apuraha myönnetään 3 kk tai sitä pidempiin opiskeluvaihtoihin.
- Hakuaika:** Kaksi kertaa vuodessa: 1.-15.5. ja 1.-15.11.
Huom! Apuraha ei välttämättä ole haettavana joka vuosi.
- Rahoitus:** Apurahan suuruus on sama kuin vaihto-ohjelmien kautta lähteville opiskelijoille. Kohdeyliopisto saattaa periä lukukausimaksuja.
- Huomioitavaa:** Opintojen ulkomailta tulee sisältyä Itä-Suomen yliopistossa suoritettavaan tutkintoon, ja opiskelijan laitoksen/osaston on puollettava vaihtoa. Ulkomaan opinnot eivät saa johtaa tutkintoon ulkomailta. Apurahaa on haettava ennen ulkomaan opintojen alkua. Apurahaa ei myönnetä harjoitteluun ulkomailta. Apurahaa ei yleensä myönnetä, mikäli opiskelijalla on ollut mahdollisuus hakeutua samaan kohteeseen yliopiston vaihto-ohjelmien tai -sopimusten kautta. Tarkemmat hakuohjeet julkaistaan hakuajojen alkaessa. Freemover-apurahan myöntäminen on harkinnanvaraista.

6 Vaihto-opiskelijan oikeudet ja velvollisuudet

Opiskelijalla on oikeus

- saada pääsääntöisesti vapautus mahdollisista lukukausi-, kuulustelu- tai vastaavista maksuista, mikäli vaihto tapahtuu Itä-Suomen yliopiston vaihto-ohjelmien tai sopimusten kautta.
- saada yleensä opintotukea ulkomaanopiskelun ajaksi.
- tehdä opintosuunnitelma eli Learning Agreement yhdessä oman laitoksen/osaston kansainvälisen yhteyshenkilön kanssa. Opintosuunnitelma sisältää alustavan suunnitelman ulkomailla suoritettavista opinnoista. Opintosuunnitelman tekeminen auttaa opintojen hyväksilukemisessa.
- saada Learning Agreementin mukaisesti suoritettavat opinnot osaksi kotiyliopistossa suoritettavaa tutkintoa. Asiasta on keskusteltava tarkemmin laitoksen/osaston kv-yhteyshenkilön kanssa.
- saada kohdeyliopiston opintosuoritusote/todistus ulkomailla suoritetuista opinnoista.
- vaihdon jälkeen anoa tarvittaessa lisäaikaa tutkinnon suorittamiseen vaihto-opiskelijajakson perusteella.

Opiskelijalla on velvollisuus

- suunnitella opinnot etukäteen ja keskustella opintosuunnitelman muutoksista HOPS-ohjaajan kanssa.
- osallistua kansainvälisten liikkuvuuspalveluiden järjestämään lähtöorientaatioon tai perehtyä vastaaviin asioihin itsenäisesti.
- suorittaa koko sovittu vaihto vastaanottavassa yliopistossa, tentit mukaan luettuina sekä noudattaa vastaanottavan yliopiston sääntöjä ja määräyksiä.
- sopia viipymättä kaikista Learning Agreementiin tehtävistä muutoksista laitoksen/osaston kv-yhteyshenkilön kanssa.
- säilyttää allekirjoitettu Learning Agreement.
- neuvotella laitoksen/osaston kanssa opintojen hyväksilukemisesta vaihdon jälkeen, sillä opinnot eivät siirry automaattisesti ulkomailta Itä-Suomen yliopiston opintorekisteriin.
- huolehtia itse omasta vakuutusturvastaan koko ulkomailla opiskelun ja matkojen ajan.
- raportoida vaihdosta kansainvälisten liikkuvuuspalveluiden antamien ohjeiden mukaan
- ilmoittaa välittömästi kansainvälisiin liikkuvuuspalveluihin mikäli vaihto peruuntuu tai keskeytyy.

7 Käytännön asioita ennen vaihtoa

7.1 Apuraha

Ennen vaihtoon lähtöä opiskelijan tulee palauttaa kansainvälisiin liikkuvuuspalveluihin apurahan vastaanottamislomake ja kopio vastaanottavan yliopiston hyväksymiskirjeestä. Apurahaa ei voida maksaa ennen dokumenttien palauttamista. Apuraha pyritään maksamaan opiskelijan ilmoittamalle tilille noin kuukausi ennen vaihdon alkua. Apurahan maksatukseen kuuluu noin kuukausi, joten dokumentit on syytä toimittaa ajoissa.

7.2 Ilmoittautuminen läsnä olevaksi kotiyliopistoon

Vaihtoon lähtevän opiskelijan tulee ilmoittautua läsnä olevaksi opiskelijaksi Itä-Suomen yliopistoon koko vaihdon ajaksi ja maksaa ylioppilaskunnan jäsenmaksu. Vaihdon aikana suoritettavat opinnot tulee voida viedä rekisteriin oikealle ajanjaksolle. Läsnä olevaksi opiskelijaksi ilmoittautuminen on myös opintotuen ja apurahan maksamisen edellytys.

7.3 Oleskeluluvat

EU- ja ETA-maihin ei tarvitse hankkia oleskelulupaa tai viisumia etukäteen, mutta mikäli opiskelija oleskelee toisessa EU- tai ETA-maassa yli kolme kuukautta, hänen tulee rekisteröityä paikan päällä. Lisätietoja voi kysyä kohdeyliopistosta.

Mikäli opiskelija matkustaa maahan, johon tarvitaan opiskelijan oleskelulupa, on sitä haettava mahdollisimman hyvissä ajoin ennen vaihdon alkamista. Joihinkin maihin tarvitaan lisäksi viisumi. Lupahakemusten käsittelyajat saattavat olla yllättävän pitkät. Lupakäytännöt muuttuvat jatkuvasti, joten vaatimukset ja viimeisimmät tiedot kannattaa tarkistaa kohdemaan suurlähetystöstä tai konsulaatista.

Oleskelulupahakemuksen käsittelyä varten tulee yleensä olla seuraavat asiakirjat:

- huolellisesti koneella täytetty hakemus ja passivalokuvia
- hyväksytty, voimassa oleva matkustusasiakirja (käytännössä passi, joka on voimassa koko vaihdon ajan ja vielä tietyn ajan vaihdon jälkeen)
- asiakirjat, joilla osoitetaan suunnitellun oleskelun tarkoitus ja edellytykset (esim. hyväksymiskirje vastaanottavasta yliopistosta, vaihtotodistus Itä-Suomen yliopistosta, todistukset toimeentuloon riittävästä rahavaroista)
- matkavakuutus, jonka voimassaolo kattaa koko oleskelun keston

Jos suurlähetystössä tarvitsee asioida henkilökohtaisesti, on huolehdittava että kaikki tarvittavat paperit ja asiakirjat ovat mukana. Puutteellisia hakemuksia ei yleensä käsitellä, joten hakijan tulee noudattaa tarkoin annettuja ohjeita mm. tarvittavista liitteistä.

7.4 Vakuutus

Itä-Suomen yliopisto ei vakuuta vaihtoon lähteviä opiskelijoita, joten on tärkeää, että kaikki kansainväliseen vaihtoon osallistuvat opiskelijat hankkivat matka-vakuutuksen. On hyvä huolehtia, että vakuutus kattaa mahdolliset loma-ajat, matkat, vapaa-ajan ja tarvittaessa myös työnteon.

EU- ja ETA-maahan lähtijä tarvitsee myös Kelan myöntämän eurooppalaisen sairaanhoitokortin (EHIC), jolla saa toisessa EU- ja ETA-maassa sekä Sveitsissä oleskellessaan lääketieteellisistä syistä välttämättömän sairaanhoidon ko. maan lainsäädännön ja järjestelmän mukaisesti ja samoin omavastuukustannuksin ja menettelyin kuin kyseisen maan omat kansalaiset. Eurooppalaisella sairaanhoitokortilla ei saa korvausta sairastumisen tai onnettomuuden takia poikkeuksellisesta kuljetuksesta Pohjoismaiden ulkopuolelta Suomeen. Varsinainen matkavakuutus korvaa tällaisia kustannuksia samoin kuin lisämaksuja ja omavastuuosuuksia hoidosta.

7.5 Terveydenhuolto

On suositeltavaa käydä Ylioppilaiden Terveydenhuoltosäätiössä (YTHS) tai muussa terveydenhuollossa hoitamassa terveysasiat kuntoon ennen vaihtoon lähtöä. Reseptit kannattaa uusia ja varata riittävä määrä reseptilääkkeitä mukaan. Rokotuksia varten terveydenhuollossa olisi hyvä käydä vähintään kolme kuukautta ennen matkaa. Lisätietoa rokotuksista ja muusta matkoihin liittyvästä terveydenhuollosta saat YTHS:n Matkailuneuvonnasta:

<http://www.yths.fi/matkailuneuvonta>

sekä Terveyden ja Hyvinvoinnin laitoksen Matkailijan Terveysoppaasta:

http://www.thl.fi/fi_FI/web/fi/tutkimus/tyokalut/matkailijan_terveysopas

sekä <http://www.rokote.fi>

7.6 Asuminen ulkomailta

Asumisjärjestelyt vaihtelevat suuresti eri maiden ja yliopistojen välillä. Yleensä vaihto-ohjelman kautta lähdettäessä vastaanottava yliopisto avustaa asunon hankinnassa. Tietoa asuntoasioista saa usein hyväksymiskirjeen ja infopakettien mukana tai kohdeyliopiston sivuilta. Materiaali kannattaa lukea huolellisesti läpi ja noudattaa tarkoin siinä mainittuja ohjeita. Joskus asuntohakemus tulee lähettää jo samanaikaisesti vaihtohakemuksen kanssa. Asunnonhaku kannattaa aloittaa heti kun mahdollista, sillä mitä suuremmasta kaupungista on kyse, sitä haastavampaa asunnon löytäminen on. Mikäli vastaanottavalla yliopistolla ei ole opiskelija-asuntolaa, neuvoa voi kysyä vastaanottavan yliopiston kansainvälisestä toimistosta, aikaisemmin samassa

kohteessa olleilta vaihto-opiskelijoilta tai kampuksella vaihdossa olevilta opiskelijoilta. Joskus asunnosta ei ole varmuutta ennen lähtöä, mutta asuntoa voi hyvin etsiä vielä paikan päälläkin. Hyvä käytäntö on varata muutaman ensimmäisen yön majoitus esim. hostellista.

7.7 Raha-asiat

Pankit tarjoavat erilaisia vaihtoehtoja raha-asioiden hoitoon ulkomailla. Kansainvälisen luottokortin (esim. Visa tai MasterCard) hankkiminen on suositeltavaa mikäli mahdollista. Uusien pankkikorttien saaminen kestää jonkin aikaa, joten kortti tulee tilata ajoissa.

Pankkitilin avaamisesta vaihtokohteessa kannattaa kysyä aiemmin vaihdossa olleilta opiskelijoilta tai kohdeyliopiston kansainvälisestä toimistosta. On kuitenkin varauduttava siihen, että joissain maissa tilin avaaminen ulkomaalaiselle ei ole edes mahdollista. Lisäksi tilin avaaminen ja sulkeminen voi olla hankalaa ja kallista.

7.8 Opiskelukieli

Pääsääntö on, että opetus yliopistoissa tapahtuu maan omalla kielellä. Englanninkielisen opetuksen määrä vaihtelee maittain, yliopistoittain ja jopa saman yliopiston sisällä oppiaineittain. Kohdeyliopiston mahdollinen englanninkielinen opetustarjonta kannattaa tarkistaa etukäteen. Monissa maissa ja yliopistoissa ei englanninkielistä opetusta ole lainkaan. Vaihto-ohjelman tai kohdeyliopiston järjestämille kielikursseille kannattaa osallistua. Joissakin yliopistoissa järjestetään myös maksullisia kielikursseja. Kohdemaan kieltä kannattaa opiskella jo ennen vaihtoa. Itä-Suomen yliopiston kielikeskus tarjoaa kielikursseja, joista löytyy lisätietoa: <http://www.uef.fi/kielikeskus>.

7.9 Uuteen kulttuuriin sopeutuminen

Uuteen kulttuuriin sopeutuminen on prosessi, joka pitää sisällään erilaisia vaiheita. Prosessin aikana tuntemukset voivat vaihdella euforiasta epätoivoon ja kaiken uuden hehkutuksesta pohjattomaan koti-ikävään. Jokainen kokee uuteen ympäristöön sopeutumisen omalla tavallaan. Ulkomailla eläminen on tutustumismatka paitsi kohdemaan kulttuuriin (ja kenties toisten ulkomaalaisopiskelijoiden kulttuuriin), myös omaan itseen ja omaan kulttuuriin. Tulemme tietoisiksi omista arvoistamme ja asenteistamme vasta kun kohtaamme toisenlaisen arvomaailman. Jotta vaihtokokemuksesta saisi mahdollisimman paljon irti, on muistettava avoin ja arvostava asenne erilaisuutta kohtaan. Sopeutumisprosessi kannattaa ottaa ennen kaikkea oppimiskokemuksena. On hyvä tunnistaa oman sopeutumisprosessin vaiheita ja pohtia omia keinoja selviytyä mahdollisista tiukoista paikoista. Yksin ei saa jäädä ongelmia pohtimaan vaan ne kannattaa jakaa vaikkapa kohtalotovereidensa kanssa.

7.10 Lähtöorientaatio

Ennen vaihtoon lähtöä opiskelijan on suositeltavaa osallistua kansainvälisten liikkuvuuspalveluiden järjestämään lähtövalmennukseen. Lähtöorientaatioissa annetaan tietoa keskeisimmistä vaihdon asioista: käytännön järjestelyistä, rahoituksesta, opintojen suunnittelusta, uuteen kulttuuriin sopeutumisesta jne. Lähtöorientaatio järjestetään yleensä huhtikuussa ja suppeampana marraskuussa. Kansainväliset liikkuvuuspalvelut tiedottaa vaihtoon lähtijöitä lähtöorientaation tarkemmasta ajankohdasta.

8 Käytännön asioita vaihdon jälkeen

Kotiinpaluu vaihdon jälkeen vaatii usein oman totuttelunsa. On siis hyvä muistaa, että myös silloin kannattaa antaa itselleen aikaa sopeutua. Kansainvälistymisen ei tarvitse päättyä vaihtojaksoon vaan kotimaassakin on monia mahdollisuuksia jatkaa kansainvälisen kokemuksen hankkimista ja kansainvälisen osaamisen kehittämistä. Seuraavassa on ohjeita vaihdon päättymiseen liittyvistä käytännön asioista.

8.1 Ulkomailla suoritettujen opintojen hyväksilukeminen

Opintojen hyväksilukeminen kotiyliopistossa helpottuu, jos opiskelija säilyttää kaiken materiaalin, joka liittyy ulkomailla suoritettuihin opintojaksoihin. Kurssikuvaukset, luentomuistiinpanot, harjoitustyöt, esseet, kirjallisuusluettelot, tentit jne. kannattaa tuoda mukana Suomeen. Materiaalin avulla on helpompi osoittaa kurssin sisältö, laajuus ja vaatavuus. Opiskelijan tulee varmistaa ennen vaihdon päättymistä, että hän saa opintosuoritusotteen tai muun todistuksen suorittamistaan kurseista. Jotkut yliopistot voivat antaa todistuksen jo vaihdon päättyessä, mutta usein se lähetetään myöhemmin postissa joko opiskelijalle tai kotiyliopistoon. Kotiyliopistossa opiskelijan tulee itse toimittaa opintosuoritusote omalle laitokselle/osastolle, missä opintopisteet voidaan kirjata rekisteriin. Opintojen hyväksilukeminen ja kirjaaminen tapahtuu siis laitoksella/osastolla (ei kansainvälisissä liikkuvuuspalveluissa). Mikäli opintojen hyväksilukemisessa on ongelmia, opiskelija voi olla yhteydessä kansainvälisiin liikkuvuuspalveluihin.

Opintojen hyväksilukemisessa tulee ottaa huomioon opiskelijajärjestelmien ja opintorakenteiden erilaisuus eri maissa. Hyväksilukemisen helpottamiseksi on luotu eurooppalainen ECTS-järjestelmä (European Credit Transfer System). ECTS:n mukaan täysipäiväinen opiskelija suorittaa lukuvuodessa 60 ECTS-pistettä. Suomen yksi opintopiste vastaa yhtä ECTS-pistettä. Kaikki vaihtoyliopistot eivät kuitenkaan käytä ECTS-järjestelmää.

8.2 Lomakkeet

Jokaisen ulkomailla vaihto-opiskelijana tai harjoittelijana olleen tulee vaihtojakson jälkeen palauttaa mahdollisimman pian seuraavat asiakirjat skannattuina SoleMOVE-hakujärjestelmään:

- todistus vaihdon kestosta (Letter of Confirmation)
- kopio ulkomailla suoritettujen opintojen todistuksesta tai opintosuoritusotteesta (Transcript of Academic Records)
- kopio allekirjoitetusta opintosuunnitelmasta (Learning Agreement)

Opiskelijan on lisäksi täytettävä

- vaihtoraportti SoleMOVE:ssa
- Erasmus-raportti (Erasmus-vaihdossa olleet saavat henkilökohtaisen linkin sähköpostitse)

8.3 Paluorientaatio

Paluorientaatio vaihdosta palanneille opiskelijoille järjestetään sekä syys- että kevätlukukaudella. Vaihdossa olleet ovat tervetulleita kertomaan kokemuksistaan ja keskustelemaan muiden vaihdossa olleiden kanssa. Paluorientaatioista ilmoitetaan sähköpostitse.

8.4 Uudelleen vaihtoon

Vaihtoon on mahdollista lähteä opintojen aikana useamman kerran. Erasmus- ja FIRST-ohjelmissa osallistumista on rajoitettu ohjelmien säännöissä. Muiden vaihtojen osalta lisätietoja saa kansainvälisistä liikkuvuuspalveluista.

9 Kansainvälistymistä kotikampuksella

Itä-Suomen yliopistossa voi kansainvälistyä kampuksilla toimimalla ulkomaalaisten opiskelijoiden tuutorina. Kansainväliseltä tuutorilta ei vaadita erityistaitoja, vaan riittää, että tuutorina toimiva on motivoitunut auttamaan kansainvälisiä opiskelijoita. Kv-tuutorin tehtäviin kuuluu mm. käytännön asioissa opastaminen. Lisätietoja kv-tuutoroinnista saat <http://www.uef.fi/fi/opiskelu/kv-tuutorointi> sekä kansainvälisistä liikkuvuuspalveluista.

Opiskelijat voivat osallistua myös ylioppilaskunnan kansainväliseen toimintaan. Katso lisätietoja: <http://isy.fi/mukaan-toimintaan/kerhot/kerhot-kampuksilla/>

10 Toimintaohjeet tiivistetysti

Hakuvaiheessa

- Tutustu oman laitoksen/osaston vaihtokohteisiin sekä koko yliopistoa koskevien sopimusten tarjoamiin mahdollisuuksiin.
- Valitse opiskelumaa ja -kieli sekä vaihtoehdot vaihtoyliopistoksi.
- Suunnittele opintosi vaihtoyliopistossa mahdollisimman tarkasti.
- Suunnittele ulkomaanopintojesi rahoitus etukäteen.
- Hakeudu vaadittaviin kielitesteihin tai kielikursseille.
- Keskustele laitoksen/osaston kv-yhteyshenkilön kanssa vaihdostasi ja ulkomaisten opintojen sisällyttämisestä tutkintoosi.
- Täytä hakulomake SoleMOVE:ssa huolellisesti hyvissä ajoin ennen hakuaajan päättymistä.
- Mikäli hakemuksesi liitteeksi tarvitaan suositus, pyydä se hyvissä ajoin.
- Tultuasi valituksi Itä-Suomen yliopiston ehdokkaaksi, huolehdi kohdeyliopiston hakulomakkeiden täyttämisestä ajoissa. Lopullisen päätöksen vaihtopaikan saamisesta tekee kohdeyliopisto.

Ennen lähtöä

- Ilmoittaudu vaihdon ajaksi läsnä olevaksi ja maksa yo-kunnan jäsenmaksu.
- Ilmoita ulkomailla opiskelustasi opintotukeen olosuhdemuutosilmoituslomakkeella.
- Palauta tarvittavat lomakkeet kansainvälisiin liikkuvuuspalveluihin.
- Tarkista passin voimassaolo. Joissakin maissa vaaditaan, että passi on voimassa vielä tietyn ajan maasta poistumisen jälkeenkin.
- Hoida mahdolliset viisumi- ja oleskelulupa-asiat hyvissä ajoin.
- Varmista asunnon saanti ulkomailta. Selvitä, auttaako kohdeyliopisto asunnon hankkimisessa vai täytyykö sinun etsiä asunto itse.

- Osallistu ulkomaille vaihtoon lähteille tarkoitettuun lähtöorientaatioon.
- Varmista päivämäärä, jolloin sinun on oltava kohdeyliopistossasi. Usein kansainvälisille opiskelijoille järjestetään orientaatio, johon tulee osallistua. Varmista myös opintojen päättymisajankohta, huomioi esim. tenttijaksot.
- Tee matkasuunnitelma. Muista vertailla eri matkustusvaihtoehtojen hintoja.
- Huolehdi tarvittavien vakuutusten ottamisesta. EU-maihin tarvitset myös Kelan myöntämän eurooppalaisen sairaanhoitokortin (EHIC).
- Muista ottaa mukaan kotiyliopistosi yhteystiedot. Ilmoita välittömästi opiskeluasi koskevista muutoksista kotiyliopistoosi.
- Pidä ulkomailla ollessasi yhteyttä kotimaan ystäviisi ja myös kansainvälisiin liikkuvuuspalveluihin.
- Ota mukaasi kohdeyliopistolle materiaalia Itä-Suomen yliopistosta.
- Lähde matkaan avoimin mielin. Ulkomailla opiskelu antaa sinulle uusia virikkeitä, elämäkokemusta ja kielitaitoa.

Vaihdon jälkeen

- Huolehdi, että sinulla on riittävän selkeät tiedot ulkomailla suorittamistasi opinnoista, niiden sisällöistä sekä suoritetuista tenteistä ja arvostelusta.
- Ota mukaan esitteitä, oppaita ja muuta mahdollista materiaalia kohdemaastasi ja -yliopistosta.
- Hoida tiedekuntasi kanssa ulkomaisten opintojesi hyväksi lukeminen Itä-Suomen yliopistoon.
- Toimita kansainvälisten liikkuvuuspalveluiden vaatimat vaihtoon liittyvät dokumentit SoleMOVE:en.
- Osallistu kansainvälisten liikkuvuuspalveluiden järjestämään paluorientaatioon.
- Älä unohda ystäviäsi vaihdon ajalta.
- Kansainvälistymistä voit jatkaa ryhtymällä saapuvien ulkomaalaisten opiskelijoiden tuutoriksi tai osallistumalla ylioppilaskunnan toimintaan.

11 Tietolähteitä

Itä-Suomen yliopiston kansainväliset liikkuvuuspalvelut,
www.uef.fi/opiskelu/kansainvalinen-opiskelu

Kansainvälisen liikkuvuuden ja yhteistyön keskus CIMO,
www.cimo.fi; www.maailmalle.net; www.maatiето.net

Tietoa opiskelusta Pohjoismaissa, www.norden.org

Nordlys-verkosto, www.nordlys.info

Kela, www.kela.fi

SYL, <http://apurahat.syl.fi>

Säätiöpalvelu, www.saatiopalvelu.fi

ISEP, www.isep.org

Tietoa EU- ja ETA-maiden koulutusjärjestelmistä,
www.opf.fi; www.eurydice.org

TOEFL (Test of English as a Foreign Language),
www.ets.org/toefl

IELTS, <http://www.ielts.org/>

Fulbright Center, www.fulbright.fi

British Council, www.britishcouncil.fi

Goethe Instituut, www.goethe.de

DAAD, www.daad.de

Suomi-Amerikka yhdistysten liitto ry., www.sayl.fi

Ranskan kulttuurikeskus, www.france.fi

12 Yhteystiedot

Kansainväliset liikkuvuuspalvelut / Opinto- ja opetuspalvelut

international@uef.fi

- **JOENSUU – Aurora, sisäänkäynti A**
- **KUOPIO – Canthia, Oppari**
- **SAVONLINNA – A 134**

Henkilökunnan tarkemmat yhteystiedot ja laitosten/osastojen kansainvälisten yhteys henkilöiden nimet ovat kansainvälisten liikkuvuuspalveluiden verkkosivuilla www.uef.fi/opiskelu/kansainvalinen-opiskelu.